خانواده و بهداشت

فصلنامه خانواده و بهداشت، دوره چهاردهم، شماره ویژه نوجوانان، تابستان ۱۴۰۲، پیاپی (الف)۴۴ ص ۱۳۶-۱۲۵

Family and health Quarterly, vol14, Issue (A), Summer 2024, ISSN: 2322-3065

https://sanad.iau.ir/Journal/fhj/Article/1200897

مقایسه نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی و نگرش معنوی در دختران و پسران مجرد

محمد حسن آیشم*[۱]

چکیده:

مقدمه: از عواملی که باعث تفاوت نگرش انسان‌ها به مسائل مختلف از جمله ازدواج، زندگی و معنویت می‌شود، جنسیت آن‌ها است. پژوهش حاضر با هدف مقایسه نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی و نگرش معنوی در دختران و پسران مجرد شهر اردبیل در سال ۱۴۰۳ انجام شد.

روش پژوهش: روش پژوهش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری را کلیه دختران و پسران مجرد در شهر اردبیل تشکیل دادند که ۳۷۱ نفر (۲۰۳ نفر پسر و ۱۶۸ نفر دختر) به روش نمونه‌گیری در دسترس به پرسشنامه پاسخ دادند. به منظور اجرای پژوهش حاضر از سه پرسشنامه‌ی نگرش به زندگی (LRI)، نگرش به ازدواج براتن و روزن (MAS) و نگرش معنوی شهیدی و فرجنیا استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش آمار توصیفی و استنباطی (آزمون t مستقل) با استفاده از نرم افزار SPSS-26 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج حاکی از آن است که دختران و پسران در نگرش‌های خوش‌بینانه و ایده‌آل گرایانه به ازدواج و نگرش به زندگی با هم تفاوت معناداری دارند. به طوری‌که نگرش پسران به ازدواج، خوش‌بینانه‌تر و ایده‌آل گرایانه‌تر از نگرش دختران می‌باشد و در میزان نگرش به زندگی و معنویت نتایج بهتری نسبت به دختران داشته‌اند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این‌پژوهش می‌توان گفت جنسیت افراد در نگرش آن‌ها به ازدواج و زندگی تاثیر دارد و نگرش دختران نسبت به پسران بدبینانه‌تر است، لذا پیشنهاد می‌گردد سیاستگذاران و مسئولان فرهنگی نسبت به فرهنگ‌سازی در جهت بهبود نگرش جوانان به زندگی و ازدواج بخصوص در دختران اهتمام جدی داشته باشند.

واژگان کلیدی: نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی، نگرش معنوی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱/۲۲ **تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۳/۱۳**

استناد: آیشم محمدحسن. مقایسه نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی و نگرش معنوی در دختران و پسران مجرد، خانواده و بهداشت، ۱۴۰۳؛ ۱۴(الف): ۱۳۶-۱۲۵

[۱]- (**نویسنده مسئول**)، کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، دانشگاه اراک، اراک، ایران

Mha.2731@gmail.com, tell: 09105280850

© حقوق برای مؤلف (آن) محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد در خانواده و بهداشت تحت مجوز کریتیو کامنز http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده غیر تجاری تنها در صورتی مجاز است که به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

مقدمه:

ازدواج مهم ترین و بنیادی ترین رابطه انسانی است زیرا ساختاری را برای ایجاد روابط خانوادگی و تربیت نسل بعدی فراهم میکند (۱). در اسلام نیز پیوند زناشویی امری مقدس، مطابق با ذات و فطرت بشر و عامل بقای نسل و پایداری خانواده و جامعه شناخته می‌شود. در سنت و فرهنگ ایرانی، ازدواج نشانه گذار به دوران بزرگسالی، هویت‌یابی فرد و مسئولیت‌پذیری او در قبال جامعه محسوب می‌شود و از نظر زیستی و اجتماعی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۲). و در سلامت شناختی، هیجانی و رفتاری نقش تعیین کننده‌ای دارد (۳). ازدواج برای هر فردی می‌تواند به عنوان یکی از اساسی‌ترین انتخاب‌ها دیده شود (۴). این انتخاب یکی از دوره های تحولی رشد به‌شمار می‌آید که در تکامل جنبه‌های شخصیتی انسان مهم است (۵). پیش از ازدواج افراد نسبت به ازدواج تصوراتی دارد که در قالب نگرش به ازدواج[۲] نمایان می‌شود (۶). که این نگرش با عملکرد بعدی زوج‌ها در خاواده رابطه دارد (۷). نگرش به ازدواج عبارت است از: معنا و انتظاراتی که هر شخصی نسبت به ازدواج و رابطه زناشویی آینده خود دارد (۸). که شامل نگرش واقع‌بینانه، بدبینانه، خوش‌بینانه و ایده‌آل‌گرایانه است. تحقیقات نشان می‌دهد نگرش خوش‌بینانه با ازدواج موفق و نگرش بدبینانه با ازدواج ناموفق مرتبط است (۹).

با توجه به مسایل ازدواج در ایران یکی از دغدغه‌های جوانان ازدواج و تشکیل خانواده است. به بیان دیگر در ایران نیز مانند سایر کشورهای جهان سوم به دلیل گذار از سنت و ورود به مدرنیته تغییرات وسیع فرهنگی در همه پدیده های اجتماعی از جمله ازدواج و همسرگزینی قابل مشاهده است (۱۰). یکی از پیامدهای مدرنیته پیدایش سبک‌های گوناگون در مناسبات میان مرد و زن از جمله ازدواج سفید است (۱۱). خانواده یک نهاد بیولوژیکی، عاطفی، اقتصادی، اجتماعی و حفاظتی است که ارزش‌ها، نگرش ها و احساسات اعضای آن را شکل می دهد (۱۲). سبک‌های تعاملی و تجربه‌های خانواده نقش اساسی را در ایجاد باورها، دیدگاه‌ها و انتظارات فرزندان ایفا می‌کند (۱۳). پژوهش ها نشان دادند که عوامل مختلفی بر گرایش به ازدواج تاثیر دارد مانند نوع جهان‌بینی افراد، نگرش‌های مذهبی (۱۴). جنسیت، تحصیلات، نژاد نیز از عواملی است که بر نگرش به ازدواج جوانان تأثیرگذار است (۵).

هر انسانی به عنوان یک موجود دارای اندیشه و جستجوگر، همیشه به دنبال کشف معنای زندگی بوده است که منجر به وجود آمدن اصطلاح نگرش به زندگی[۳] در بین اندیشمندان روانشناسی شده است (۱۵). تمایل به ازدواج به عنوان هدف مهم و اساسی در زندگی می تواند یکی از مصادیق جستجوی معنا باشد (۱۶). نگرش به زندگی یا معنای زندگی، مفهوم وسیعی بوده که برگرفته از سیستم شناختی فرد است. معنای زندگی عبارت است از اعتقاد فرد به اینکه در زندگی دارای چارچوب یا هدفی است که به زندگی او معنای ارزشمندی می‌دهد (۱۷). از نظر وانگ هدفمندی و معنی در زندگی اشاره به یک سیستم شناختی مبتنی بر ذهن فرد است که بر انتخاب فعالیت و اهداف فرد تاثیر می گذارد (۱۸). مراد از نگرش مثبت به زندگی این است که فرد علیرغم وجود مشکلات و موانع، بتواند احساس یاس و ناامیدی را کنار گذارده و با دید مثبتی به زندگی بنگرد (۱۹). نگرش مثبت نسبت به زندگی یک شاخص مفید از جنبه‌های سلامت روان است هر چه نگرش مثبت نسبت به زندگی بالاتر باشد، شادی ذهنی و احساس رضایت بیشتری ایجاد می‌شود (۲۰). لازمه نگرش مثبت به زندگی وجود یک پایگاه عاطفی مطمئن است که فرد از آن‌جا بتواند جهان را کشف و تجربه کند که در درجه اول، یک خانواده سالم و شاد به عنوان این پایگاه عاطفی مطمئن در زندگی فرد عمل می‌کند (۲۱). در قرن‌های اخیر شاهد تغییرات چشمگیری در مورد دیدگاه انسان‌ها نسبت به زندگی بوده‌ایم، به‌طوری که

---

۲. Attitude towards marriage

۳. Attitude Towards Life

صرف حفظ زندگی به شکل معمول مطلوب شمرده نمی‌شود بلکه جوامع در صدد ارتقاء کیفیت زندگی در زمینه‌های متعدد می‌باشند. هرچند افـراد و فرهنگ‌هـای مختلـف برداشت یکسانی از کیفیـت زندگـی ندارند لذا الگوهـای متعـددی از کیفیـت زندگـی مطـرح شـده است کـه در عیـن همپوشـی‌ها، تمایزاتـی نیـز دارنـد (۲۲). مطالعات صورت گرفته در حوزه‌ی منابع و ابعاد معنای زندگی و جنسیت نتایج متناقضی را در برداشته‌اند. برخی از پژوهش‌ها به تفاوت‌هایی در منابع معنابخش به زندگی زنان و مردان دست یافته‌اند. در مقابل در برخی از مطالعات، زنان و مردان از نظر منابع معنا تفاوت معناداری را نشان نداده‌اند. این تناقض در خصوص ابعاد وجود و جستجوی معنای زندگی نیز به چشم می‌خورد (۲۳). با توجه به این تناقضات در یافته‌های پژوهشی، بررسی تفاوت‌های جنسیتی در نگرش به زندگی و معنای زندگی می‌تواند در شناخت معناهای هر جنس و به کارگیری آن در آموزش و مشاوره مفید باشد.

در دهه‌های اخیر، به معنویت به عنوان متغیری مهم در حوزه کیفیت زندگی توجه ویژه‌ای شده است (۲۴). دین و معنویت می‌تواند بر نگرش‌ها و گرایش‌های مردم تأثیر بگذارد و احساسات و اعمال مردم را در جهت آموزه‌های دینی به حرکت در آورد (۲۵). اغلب روانشناسانی که در زمینه دین و مذهب پژوهش می‌کنند، برای درک انگیزه زیربنایی رفتارهای مذهبی افراد، ترجیح می‌دهند به جای توجه به ادیان خاص مثل مسیحیت یا اسلام، به طور کلی به جهت‌گیری مذهبی آن‌ها توجه کنند (۲۶). در نگاهی اجمالی به تاریخچه بشریت دیده می شود که آدمی همواره به دنبال معنا و معنی در زندگی خود بوده، معنویت با برآیندهای با ارزش زندگی که مثبت و شادی‌بخش هستند در رابطه است و امید به آینده را در فرد تقویت می‌کند (۲۷). معنویت از عوامل مهم مقابله با موقعیت‌های تنش‌زای زندگی محسوب می شود و در موقعیت‌هایی که خارج از کنترل فرد است، راهبردی مفید به نظر می‌رسد (۲۸). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که معنویت و رشد معنوی عامل مهمی در میزان سازگاری و رضایت زناشویی است (۲۹). اکثر تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که میزان دینداری زنان به نسبت، بیشتر از مردان می‌باشد و تفاوت دینداری در بین دو جنس، بستگی به عوامل اجتماعی، بستر و شرایط زیستی جامعه، سرمایه های اجتماعی افراد، اعتقادات و باورهای شخصی، وابستگی به خانواده و نقش‌های جنسیتی دارد (۳۰). به طور کلی علل تفاوت‌های جنسیتی در دینداری در سه رویکرد فیزیولوژی متفاوت زنان و مردان، ساختار اجتماعی و جامعه پذیری متفاوت زنان و مردان نشان داده شده است (۳۱).

حضرتی و نوری (۳۲) در پژوهشی که انجام دادند نشان دادند بین جنسیت و نگرش به ازدواج و جهتگیری مذهبی تفاوت معنادار وجود دارد. . در تحقیقی که نیکخواه، فانی و اصغرپور ماسوله (۳۳) انجام دادند به این نتیجه رسیدند بین کلیشه‌های نقش جنسیتی با نوع نگرش به ازدواج، رابطه وجود دارد. نیلفروشان، نویدیان و عابدی (۳۴) به این نتیجه رسیدند نگرش دختران نسبت به ازدواج خود و نگرش کلی آنان به ازدواج منفی‌تـر از پسران است و دختران نگرش بدبینانه‌تری نسبت به ازدواج دارند. مهدی‌نیا، پورابراهیم، صداقت و احمدی طهور سلطانی (۳۵) به این نتیجه رسیدند بیـن نگـرش بـه ازدواج در بیـن دانشـجویان پسـر بـا دانشـجویان دختـر تفاوتـی وجود ندارد و تقریبا یکسان و شـیبه بـه هـم هسـتند. نتایج پژوهش غلامی قره‌شیران، ثناعی ذاکر، کیامنش و زهراکار (۳۶) نشان داد میزان نگرش بدبینانه به ازدواج در مردان بیشتر از زنان می‌باشد. احمدی، حیدری، باقریان و کشفی (۲۳) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند دختران و پسران در وجود معنای زندگی با یکدیگر تفاوت معنادار داشتند. متولیان، نوری وحسینی شروانی (۳۷)، میرفردی و ولی نژاد (۳۸) و مدیری و آزاد ارمکی (۳۱) نشان دادند میزان دینداری در بین دختران بیشتر از پسران است.

مطالب فوق و مرور پیـشینه‌ی پژوهش بیانگر این ا ست که جن سیت از مولفه‌های تاثیرگذار در نگرش فرد به ازدواج، به زندگی و معنویت می‌با شد و این نگرش‌ها از مولفه‌های بـسیار مهم موفقیت در ازدواج، زندگی و معنویت می‌با شد لذا با در نظر گرفتن اهمیت هریک از این موارد، بررسـی هرچه بیشـتر نقش جنسـیت در نگرش افراد به ازدواج، زندگی و معنویت ضـرورت دارد. این پژوهش در پی این اسـت که

نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی و نگرش معنوی را برا ساس جن سیت در افراد مورد مقای سه قرار دهد. بنابراین م ساله پژوهش حا ضر عبارت است از این که آیا جنسیت نقشی در نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی و نگرش معنوی دارد یا خیر؟

روش پژوهش:

پژوهش حاضر به لحاظ رویکرد کمی و به لحاظ هدف بنیادی و به لحاظ روش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای است. نمونه مورد پژوهش شامل دختران و پسران مجرد در شهر اردبیل می‌باشد که با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه ها را تکمیل کردند. پس از طراحی پرسشنامه‌ها در فضای مجازی، لینک پرسشنامه در بستر شبکه‌های اجتماعی از قبیل تلگرام، ایتا، بله و... در دسترس عموم جامعه آماری قرار گرفت. ۳۸۹ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند که ۱۸ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن کنار گذاشته شد و ۳۷۱ پرسشنامه باقی ماند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش آمار توصیفی و استنباطی (آزمون t مستقل) با استفاده از نرم افزار SPSS-26 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش عبارتند از:

پرسشنامه نگرش نسبت به ازدواج: این پرسشنامه توسط براتن و روزن (۱۹۹۸) به منظور سنجش نگرش نسبت به ازدواج طراحی و تدوین شده است و در ایران توسط نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۲) اعتباریابی شده است. این پرسشنامه دارای ۲۳ سوال و چهار مولفه نگرش بدبینانه به ازدواج، نگرش خوش بینانه به ازدواج، نگرش واقع گرایانه به ازدواج و نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج می‌باشد و بر اساس طیف چهار گزینه‌ای لیکرت به سنجش نگرش نسبت به ازدواج می پردازد. براتن و روزن (۳۹) پایایی این مقیاس را در دانش‌آموزان با فاصله زمانی شش هفته به روش آزمون مجدد ۰/۸۵و به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۲ گزارش کردند. همچنین با همبسته کردن این مقیاس با مقیاس‌های مشابه همبستگی بالای ۰/۷۷را گزارش شده است (۳۹). آلفای کرونباخ محاسبه شده در این پژوهش برای این آزمون ۰/۷۰۶ بدست آمد.

پرسشنامه نگرش به زندگی: پرسشنامه نگرش به زندگی ابزاری است که توسط باتیستا و الموند[۴] تهیه گردید. این ابزار با هدف سنجش معنا خواهی در زندگی ایجاد گردیده و میزان نگرش افراد را مورد سنجش قرار می‌دهد. این ابزار یک مقیاس ۲۸ سؤالی با دو زیر مقیاس چارچوب (ذهنی) و تکمیل (هدف) است. هر مقیاس متشکل از ۱۴ سؤال است که برای کنترل صداقت آزمودنی، نیمی از عبارات به صورت مثبت و نیمی دیگر به صورت منفی است. این مقیاس در سال ۱۹۹۸ توسط دیاس مورد بازبینی قرار گرفت و شیوه نمره‌گذاری آن به لیکرت ۳ درجه‌ای تغییر نمود. دامنه نمرات در این آزمون بین ۱۴ و ۴۲ متغیر است. نمره بالاتر بیانگر داشتن معنای فردی بالا و نمره پایین نشان دهنده داشتن معنای فردی کم نسبت به زندگی است. باتیستا و آلموند، پایایی بازآزمایی برای این شاخص را ۰/۹۴ گزارش کرده‌اند. پایایی مقیاس‌های این آزمون برای مدت پنج هفته برای نمره کل ۰/۸۰ ، برای زیر مقیاس چارچوب ۰/۷۸، و برای زیر مقیاس تکمیل ۰/۸۸ به دست آمد. (۴۰). در پژوهش حاضر پایایی این آزمون محاسبه شد و آلفای کرونباخ ۰/۸۹۵ به‌دست آمد.

پرسشنامه نگرش معنوی: پرسشنامه نگرش و توانایی معنوی توسط شهیدی و فرج نیا (۱۳۹۱) طراحی و اعتباریابی شده است، این پرسشنامه از ۴۳ گویه بسته پاسخ بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت و ۲ خرده مقیاس نگرش معنوی (۲۴ سوال) و توانایی معنوی (۱۹ سوال) تشکیل شده است، این ابزار دربرگیرنده‌ی مؤلفه‌هایی مانند ایمان به خدا و درک حضور او، درک معنا و هدف زندگی، گذشت و بخشش، تلاش برای کمال و رسیدن به تعالی و توکل به خداست. روایی صوری و محتوایی سئوالات از طریق نظرخواهی از ۱۹ نفر از اساتید متخصص مورد بررسی قرار گرفت و پایایی آن به روش بازآزمایی و به فاصله زمانی ۵ هفته، ۰/۶۱ گزارش شده است. دامنه‌ی نمره‌ی کلی

[۴] . Battista & Almond

این ابزار از ۴۳تا ۲۱۵ و میانه‌ی نمره‌ی آن ۸۶ است. اخذ نمرات بیشتر، نشانه‌ی نگرش معنوی بیشتر است (۴۱). در پژوهش حاضر پایایی این آزمون محاسبه شد و آلفای کرونباخ ۰/۹۴۶ به‌دست آمد.

یافته ها:

از مجموع ۳۷۱ آزمودنی پژوهش ۲۰۳ نفر (۵۴/۷ درصد) پسر و ۱۶۸ نفر (۴۵/۳ درصد) دختر بودند. تعداد ۷۶ نفر (۲۰/۵ درصد) تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، ۳۲ نفر (۱۰/۵ درصد) فوق دیپلم، ۱۷۸ نفر (۴۸ درصد) کارشناسی، ۶۵ نفر (۱۷/۵ درصد) کارشناسی ارشد و ۱۳ نفر (۳,۵ درصد) مدرک دکتری داشتند.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	زیرمقیاس	میانگین	انحراف معیار
نگرش به ازدواج	بدبینانه	۲۱/۷۱	۰/۱۶۷
	خوش بینانه	۱۶/۱۹	۰/۱۴۶
	واقع گرایانه	۱۷/۷۰	۰/۱۷۷
	ایده‌آل گرایانه	۹/۳۰	۰/۱۱۱
نگرش به زندگی	نگرش به زندگی	۶۱/۱۵	۰/۵۸۰
	چارچوب (ذهنی)	۳۱/۰۵	۰/۲۲۶
	تکمیل (هدف)	۳۰/۱۰	۰/۳۸۳
نگرش معنوی		۱۵۵/۹۹	۱/۴۰

میانگین و انحراف معیار متغیرهای اندازه‌گیری شده توسط پرسشنامه‌های مطالعه در جدول ۱ ارائه شده است

جدول ۲: بررسی توزیع نرمال در متغیرها

متغیر	زیرمقیاس	چولگی	نقطه بحرانی	کشیدگی	نقطه بحرانی
نگرش به ازدواج	بدبینانه	۰/۱۷۱	۰/۱۲۷	۰/۳۲۲	۰/۲۵۳
	خوش بینانه	۰/۵۴۴	۰/۱۲۷	۰/۲۰۱	۰/۲۵۳
	واقع گرایانه	۰/۱۴۰	۰/۱۲۷	-۰/۳۹۶	۰/۲۵۳
	ایده‌آل گرایانه	-۰/۰۰۷	۰/۱۳۹	-۰/۶۲۳	۰/۲۷۶
نگرش به زندگی	نگرش به زندگی	-۰/۳۷۰	۰/۱۲۷	-۰/۸۷۱	۰/۲۵۳
	چارچوب (ذهنی)	-۰/۵۶۵	۰/۱۲۷	-۰/۳۶۲	۰/۲۵۳
	تکمیل (هدف)	-۰/۲۱۳	۰/۱۲۷	-۰/۹۹۳	۰/۲۵۳

نگرش معنوی	-۰/۵۰۸	۰/۱۲۷	۰/۳۷۱	۰/۲۵۳

شاخص‌های چولگی و کشیدگی متغیرها جهت بررسی فرض نرمالیتی در جدول ۲ گزارش شده است. با توجه به نتایج به دست آمده همه متغیرها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

جدول ۳: میانگین و انحراف معیار متغیرها در دو گروه پسران و دختران مجرد

متغیر			میانگین	انحراف معیار
نگرش به ازدواج	بدبینانه	پسر	۲۱/۹۹۰	۰/۲۰۵
		دختر	۲۲/۳۷۵	۰/۲۷۳
	خوش‌بینانه	پسر	۱۶/۴۶۸	۰/۱۹۴
		دختر	۱۵/۸۶۶	۰/۲۱۹
	واقع گرایانه	پسر	۱۷/۶۶۱	۰/۲۲۸
		دختر	۱۷/۷۶۶	۰/۲۷۷
	ایده‌آل گرایانه	پسر	۹/۵۸۹	۰/۱۵۵
		دختر	۸/۹۷۱	۰/۱۵۴
نگرش به زندگی		پسر	۶۲/۲۲۰	۰/۸۰۲
		دختر	۵۹/۸۶۱	۰/۸۳۲
نگرش معنوی		پسر	۱۵۶/۶۸۷	۱/۸۸۳
		دختر	۱۵۵/۱۷۴	۲/۱۱۳

میانگین و انحراف معیار متغیرهای اندازه‌گیری شده توسط پرسشنامه های مطالعه در جدول ۳ ارائه شده است. همان طور که مشاهده می‌شود میانگین همه متغیرها در دو گروه با هم تفاوت دارند ولی معناداری تفاوت‌ها بر ما مشخص نیست. برای بررسی معنادار بودن تفاوت ها از آزمون t مستقل استفاده شده است.

جدول۴: نتایج آزمون t گروه‌های مستقل متغیرهای پژوهش در گروه‌های مورد مطالعه

متغیر		شرط برابری و نابرابری واریانس‌ها	مقدار t	درجه آزادی	معناداری	تفاوت میانگین‌ها
نگرش به ازدواج	بدبینانه	رعایت برابری واریانس‌ها	۱/۸۳۱	۳۶۹	۰/۰۶۸	۰/۶۱۴
		عدم رعایت برابری واریانس‌ها	۱/۷۹۸	۳۲۳/۱۴۲	۰/۰۷۳	۰/۶۱۴
	خوش‌بینانه	رعایت برابری واریانس‌ها	۲/۰۵۸	۳۶۹	۰/۰۴	۰/۶۰۲
		عدم رعایت برابری واریانس‌ها	۲/۰۵۳	۳۵۲/۸۴۹	۰/۰۴۱	۰/۶۰۲
		رعایت برابری واریانس‌ها	-۰/۲۹۳	۳۶۹	۰/۷۶۹	-۰/۱۰۴

خانواده و بهداشت

فصلنامه خانواده و بهداشت، دوره چهاردهم، شماره ویژه نوجوانان، تابستان ۱۴۰۲، پیاپی (الف)۴۴ ص ۱۳۶-۱۲۵

Family and health Quarterly, vol14, Issue (A), Summer 2024, ISSN: 2322-3065

https://sanad.iau.ir/Journal/fhj/Article/1200897

	واقع گرایانه	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۰/۲۹۱	۳۴۰/۷۵۱	۰/۷۷۱	-۰/۱۰۴
	ایده‌آل گرایانه	رعایت برابری واریانس‌ها	۲/۷۹۵	۳۰۷	۰/۰۰۶	۰/۶۱۷
		عدم رعایت برابری واریانس‌ها	۲/۸۱۹	۳۰۵/۱۲۳	۰/۰۰۵	۰/۶۱۷
نگرش به زندگی		رعایت برابری واریانس‌ها	۲/۰۳۰	۳۶۹	۰/۰۴۳	۲/۳۵۹
		عدم رعایت برابری واریانس‌ها	۲/۰۴۱	۳۶۲/۶۶۲	۰/۰۴۲	۲/۳۵۹
نگرش معنوی		رعایت برابری واریانس‌ها	۰/۵۳۲	۳۶۹	۰/۵۹۵	۱/۵۰۴
		عدم رعایت برابری واریانس‌ها	۰/۵۳۱	۳۵۳/۳۳۳	۰/۵۹۵	۱/۵۰۴

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، بین میزان نگرش خوش‌بینانه (T= ۲/۰۵۳ و P<۰/۰۵)، ایده‌آل گرایانه (T= ۲/۷۵۹ و P<۰/۰۵) و نگرش به زندگی (T= ۲/۰۳ و P<۰/۰۵) در دختران و پسران مجرد تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری:

پژوهش حاضر با هدف مقایسه نگرش به ازدواج، نگرش به زندگی و نگرش معنوی در دختران و پسران مجرد شهر اردبیل انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که دختران و پسران در نگرش‌های خوش‌بینانه و ایده‌آل گرایانه به ازدواج و نگرش به زندگی با هم تفاوت معناداری دارند. به طوری‌که نگرش پسران به ازدواج، خوش‌بینانه‌تر و ایده‌آل گرایانه‌تر از نگرش دختران می‌باشد و در میزان نگرش به زندگی و معنویت نتایج نسبتا بهتری نسبت به دختران داشته‌اند.

این یافته‌ها در تفاوت نگرش دختران و پسران به ازدواج با نتایج پژوهش‌های حضرتی و نوری (۳۲) با عنوان «بررسی نگرش به ازدواج بر اساس نگرش‌های مذهبی در دانشجویان دختر و پسر»، نیکخواه، فانی و اصغرپور ماسوله (۳۳) با عنوان «سنجش نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و عوامل مؤثر در آن»، نیلفروشان، نویدیان و عابدی (۳۴) با عنوان «بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس نگرش به ازدواج» همسو می‌باشد و با نتایج پژوهش‌های مهدی‌نیا، پورابراهیم، صداقت و احمدی طهورسلطانی (۳۵) با عنوان «بررسی رابطه بین تصمیم گیری شغلی با نگرش به ازدواج در بین دانشجویان»، غلامی قره‌شیران، ثناعی ذاکر، کیامنش و زهراکار (۳۶) با عنوان «نقش نگرش به ازدواج و بلوغ عاطفی در پیش‌بینی بی‌ثباتی ازدواج زنان. و مردان» ناهمسو است. یافته‌ها در تفاوت نگرش به زندگی دختران و پسران با یافته‌های احمدی، حیدری، باقریان و کشفی (۲۳) همسو است و در تفاوت نگرش معنوی با نتایج پژوهش متولیان و همکاران (۳۷)، میرفردی و ولی نژاد (۳۸)، مدیری و آزاد ارمکی (۳۱) ناهمسو است

در تبیین تفاوت نگرش به ازدواج و نگرش به زندگی در دختران و پسران می‌توان گفت تفاوت انتظارات فرهنگی و اجتماعی از هر جنس باعث می‌شود جامعه، فرهنگ، خانواده و والدین از هرجنسی انتظارات خاص خودش را داشته باشند و این انتظارات گاها با محدودیت‌هایی برای یک جنس و آزادی‌های برای جنس مخالف همراه است و این مسائل باعث تفاوت محیط رشدی دختران و پسران در مراحل رشدی

می‌شود که می‌تواند در شکل گیری و جهت‌دهی نگرش آن‌ها تاثیرگذار باشد. با توجه به قوانین خاص ازدواج برای هر جنس مانند حق طلاق یا ازدواج مجدد برای مردان، می‌توان انتظار داشت دختران شک و تردید بیشتری نسبت به موفقیت و شادمانی ازدواج خود داشته باشند. و از طرفی بالا بودن آمار طلاق در جامعه و آسیب‌های مطلقه بودن برای زنان، باعث می‌شود دختران از تجارب زنان طلاق گرفته اثر بپذیرند و نگرش بدبینانه‌تری نسبت به ازدواج داشته باشند. امروزه با توسعه شهرنشینی و بالا رفتن تحصیلات و به راه افتادن جنبش‌های فمنیستی درباره حقوق زنان، دختران امروز همچون دختران نسل‌های گذشته، خود را تسلیم کلیشه‌های جنسیتی نمی‌بینند که خود را به انجام وظایف خاصی مانند خانه‌داری، شوهرداری، فرزندداری و... محدود کنند بلکه امروزه زنان نیز همچون مردان به دنبال حضور در جامعه و کسب امتیازهای اجتماعی برای خودشکوفایی هستند (۳۳). و این تنافی در نگرش زنان با محدودیت‌های حقوقی می‌تواند یکی از عوامل نگرش بدبینانه دختران به ازدواج و زندگی باشد. هرچند با بررسی بیشتر حقوق زن در اسلام می‌توان به حکمت‌های برخی تفاوت‌های حقوقی در زنان و مردان پی برد، منتها نباید اثر تبلیغات رسانه‌ها و کتاب‌ها را در جهت‌دهی و شکل‌گیری نگرش زنان و مردان نادیده گرفت.

برخی از مطالعات نشان می‌دهد یکی از عواملی که باعث بدبینی دختران نسبت به ازدواج شده است بی اعتمادی دختران نسبت به پسران می‌باشد، با توجه به شرایط سخت اقتصادی برای ازدواج و گسترش روابط جنسی قبل از ازدواج، بخشی از پسران نیازهای عاطفی و جنسی خود را از طریق این روابط ارضا می‌کنند لذا دختران متوجه می‌شوند که تعداد زیادی از پسران در این‌گونه روابط، به‌دنبال ازدواج نبوده و فقط به‌دنبال ارضا نیازهای عاطفی و جنسی خود هستند (۴۲) و نگاه‌شان نسبت به دختران یک نگاه ابزاری است و هدفشان از نزدیکی به دختران برای ارضای نیازهای جنسی می‌باشد بنابراین یک بدبینی و بی‌اعتمادی نسبت به پسران بوجود می‌آید که موجب بدبینی نسبت به ازدواج می‌شود.

پژوهش حاضر با وجود نتایج به دست آمده با محدودیت‌هایی روبرو بوده است که می توان به محدودیت در روش نمونه‌گیری در دسترس اشاره کرد لذا در تعمیم نتایج این پژوهش باید احتیاط نمود بر این اساس پیشنهاد می شود در پژوهش‌های آتی از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شود و در جوامع و نمونه‌های دیگر اجرا شود و با نتایج این مطالعه مقایسه شود. همچنین اجرای همزمان این متغیرها در کنار متغیرهای دیگر می‌تواند اثربخش باشد. با استفاده از یافته‌های این پژوهش و نتایج پژوهش‌های همسو، پیشنهاد می‌شود سیاستگذاران و مسئولان فرهنگی نسبت به فرهنگ‌سازی در جهت بهبود نگرش جوانان به زندگی و ازدواج بخصوص در دختران اهتمام جدی داشته باشند.

ملاحظات اخلاقی: در پژوهش حاضر، مشارکت افراد کاملا داوطلبانه بوده و حریم خصوصی آن‌ها در نظر گرفته شد.

منابع مالی: اعتبار مالی برای انجام این پژوهش از منابع شخصی تأمین شده است.

تشکر و قدردانی: از تمامی افراد شرکت کننده در پژوهش حاضر تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع:

1. Heidari M, Kiani asiabar A, Mohammaditabar S. Comparison of Attitude towards Marriage of Female Students Before and After Family Knowledge Course. 2023 JNE 3; 12 (3): 1-9. URL: http://jne.ir/article-1-1462-en.html

2. Tayebnia M. S., Kardavani R., Yaraghy S. Qualitative Typology of Attitude towards Marriage among Unmarried Students of Isfahan Universities. Journal of Applied Sociology, 2023; 34(2): 101-122. https://doi.org/10.22108/jas.2023.136080.2347
3. Shrout MR, Kiecolt-Glaser JK. Individual, relational, and developmental–contextual pathways linking marriage to health: Reply to Brazeau, Pfund, and Hill (2020), 2020; 75(1): 111 -112. https://doi.org/10.1037/amp0000578
4. Aman J, Abbas J, Lela U, Shi G. Religious affiliation, daily spirituals, and private religious factors promote marital commitment among married couples: does religiosity help people amid the COVID-19 crisis?. Frontiers in psychology. 2021 Aug 6; 12: 657400. doi.org/10.3389/fpsyg.2021.657400
5. Shahmoradi S, Aghababaie R, Habibi Z. Relationship between the Communication Patterns and the Emotional Atmosphere of the Family of Origin and the Attitude toward Marriage Mediating Role of Self-Differentiation. Journal of Applied Psychological Research. 2021 Nov 22; 12(3): 289-305. doi.org/10.22059/JAPR.2021.322585.643821
6. Saqqezi A, YazdaniEsfidvajani H, Sarallahi F. Comparison of the marital attitude based on the severity of mind wandering in single students. Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal (RRJ). 2020 Dec 10; 9(10): 9-16. URL: http://frooyesh.ir/article-1-2188-en.html
7. Fiskin G, Sari E. Evaluation of the relationship between youth attitudes towards marriage and motivation for childbearing. Children and Youth Services Review. 2021 Feb 1; 121: 105856. doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105856
8. Gawande S, Lateef P. A study of perspectives on marriage among college students with reference to gender, family, and their category. UGC Care Journal. 2024; 48(1). 60-67. https://www.researchgate.net/publication/379564610_A_STUDY_OF_PERSPECTIVES_ON_MARRIAGE_AMONG_COLLEGE_STUDENTS_WITH_REFERENCE_TO_GENDER_FAMILY_AND_THEIR_CATEGORY
9. Dayani HD, Zarbakhsh MR, Tavakoli RM. The mediating role of marriage horizon components in the relationship between attachment styles and attitudes toward marriage. Applied Family Therapy Journal (AFTJ). 2023 Sep 10; 4(4): 203-224. Doi: 10.61838/kman.aftj.4.4.12
10. Mikelani N, Rezaei-Jamaloei H, Taheri M, Didehban E. Structural Equation Modeling of Attitudes toward Marriage Based on Emotional Regulation and Schema Mode. Journal of Health System Research. 2024 Apr 10; 20(1): 70-78. doi.org/10.48305/jhsr.v20i1.1531
11. Nikbakhsh B. Sociological investigation of the factors affecting young people's attitude towards cohabitation. Ferdowsi University of Mashhad Journal of Social Sciences. 2023 Jun 3. doi.org/10.22067/social.2023.80178.1280
12. Sönmez N, Aktaş SC. The Relationships between Attitudes towards Gender Roles, Marriage and Marriage Anxiety of Single Youth Individuals. Third Sector Social Economic Review. 2023; 58(2): 1118-1136. DOI: 10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.23.04.2090
13. Garriga Alsina A, Pennoni F. The causal effects of parental divorce and parental temporary separation on children's cognitive abilities and psychological well-being according to parental relationship quality. Social Indicators Research, 2020 Jul; 27: 1-25. Doi:10.1007/s11205-020-02428-2

14. Yucel D. What predicts egalitarian attitudes towards marriage and children: Evidence from the European values study. Social Indicators Research. 2015 Jan; 120(1): 213-228. Doi: 10.1007/s11205-014-0580-3
15. Yazdani F, Fakhimi-Farhadi R. The Evaluation of the Effect of Parent's Life Attitude on Social Adjustment, Resilience, and Subjective Vitality in High School Students. Journal of School Counseling. 2023 Feb 20; 2(4): 1-22. doi.org/10.22098/JSC.2023.12357.1080
16. Porzoor P, Narimani M, Shojaei A, Ebrahimi M. The role of hope (basis of Islamic attitude), life meaning and irrational beliefs in predicting tendency to marriage in university students. Culture in the Islamic university. 2015; 5(16): 365-384. https://sid.ir/paper/236903/en
17. Asadi Khalili M, Emadian SO, Fakhri MK. Comparison of the effectiveness of reality therapy and acceptance & commitment therapy on social anxiety and attitude to the life in head of household women with. IJPN. 2020; 8 (4): 10-23. http://ijpn.ir/article-1-1598-en.html
18. Kiani AR, Dergahi S, Ahmadbookani S, Esmaeilbeigi MM. The Role of Attitudes to Life in the Thwarted Belongingness and Perceived Burdensomeness in Veterans. Journal of nursing and physician within war [Internet]. 2019; 7(24): 66-71. http://npwjm.ajaums.ac.ir/article-1-724-fa.html
19. Azimzadeh Tehrani N, Shakeri Nasab M, Nejati Farboudi M. Relationship between attitude towards life and adaptation to disease with Islamic coping style in patients with breast cancer. Islam and Health Journal. 2021 Dec 10; 6(2): 1-11. http://iahj.ir/article-1-253-en.html
20. Takagi G, Sakamoto K, Nihonmatsu N, Hagidai M. The impact of clarifying the long-term solution picture through solution-focused interventions on positive attitude towards life. Plos one. 2022 May 13; 17(5): e0267107. doi.org/10.1371/journal.pone.0267107
21. Singh R, Dhyani A. Attitude towards life: a family environment perspective. In International Conference on Social Science Research.–2013.–Penang, Malaisia, 2013: 1547-1551. https://www.researchgate.net/publication/314189408_Attitude_Towards_Life_A_Family_Environment_Perspective
22. Ziadloo E, Asadi J, Jahedi-Delivand S. Comparison of personality traits, quality of life, and attitude towards life in pet clients with veterinary clinics in Gorgan. Scientific Journal of Social Psychology. 2022 Jun 22; 10(64):53-67. https://sanad.iau.ir/journal/psychology/Article/694138?jid=694138&lang=en
23. Ahmadi S, Heidari M, Bagherian F, Kashfi A. Adolescence and development of meaning: Comparing the sources and dimensions of meaning in life in adolescent boys and girls. Clinical Psychology Studies. 2016 Aug 22; 6(23): 149-77. doi.org/10.22054/jcps.2016.4563
24. Vahedi H, Eghbali A. Predicting marital satisfaction based on attitude towards spirituality and resilience in the spouses of veterans with post-traumatic stress disorder. Military Psychology. 2023 Mar 21; 14(1): 173-191. https://www.sid.ir/paper/1072219/fa
25. Yavarian Baei M, Halimi Jloudar H, Baezzat F. Effectiveness of parental religiosity on their attitude towards. Journal of Woman and Family Studies. 2021; 8(4): 103-121. Doi: 10.22051/JWFS.2020.32670.2509

26. Ghanipourajarabad T., Javamshirafshar M. Predicting attitudes towards marriage in young people based on internal and external religious orientation and time perspective. Applied Research in Consulting, 2022; 5(1): 19-33. https://www.jarci.ir/article_253250.html?lang=fa
27. Nazemi M, Ranjbaripour T, Shah NM, Mashayekh M, Yousefi KA. Comparing the effectiveness of psychodrama therapy and positive therapy on the spiritual attitude of breast cancer patients. Medical journal of Mashhad University of medical sciences. 2022; 65(2):248-258. http://chp-ipa.ir/article-1-32-en.html
28. Heidari Sngjeli. M., Rasoli, M., Shirinabadi Farahani, A., Shakeri, N., Ilkhani, M. Correlation between spiritual attitude and hope with quality of life in adolescents with chronic disease. Quarterly Journal of Medical Ethics. 2016; 9(34): 143-163. doi.org/10.22037/mej.v9i34.11186
29. Farajnia, S., Beliad, M. R., Hosseinian, S., Hosseinzadeh Taqvai, M. Modeling marital adaptability based on communication patterns and sexual relationship performance mediated by spiritual attitude. Journal of Applied Family Therapy, 2023; 4(2): 258-278. Doi: 10.22034/AFTJ.2023.377755.1873
30. Hashemian, B., Ahmadi Sarabi, I., Eslami, A. Comparative analysis differentiae religiosorum in women and men. Third National Conference on Innovation and Research in Ethics and Education, Religion and Psychology, 2019. https://civilica.com/doc/967657
31. Modiri F, Azadarmaki T. Gender and religiosity. Journal of Applied Sociology. 2013 Jul 23; 24(3): 1-4. https://jas.ui.ac.ir/article_18312.html
32. Hazrati S, Noori R. A survey of attitudes toward marriage based on religious attitudes in male and female students. The Journal of New Advances in Behavioral Sciences. 2021; 5(53): 39-47. http://ijndibs.com/article-۵۵۰-۱-fa.html
33. Nikkhah HA, Fani M, Asgharpour A. Students' attitude towards marriage and factors affecting it. Journal of Applied Sociology. 2017 Sep 23; 28(3): 99-122. doi.org/10.22108/JAS.2017.21711
34. Nilforoshan P, Navidian A, Abedi A. Studying the psychometric properties of marital attitude scale. Iranian Journal of Psychiatric Nursing. 2013 Apr 10; 1(1): 35-47. http://ijpn.ir/article-1-59-fa.html
35. Mahdinia N, Porebramim T, Sedaghat M, Ahmadi Tahor Soltani M. Investigating the relationship between career decision making and attitude towards marriage among college students. Nurse and Physician Within War. 2022 Dec 10; 10(36): 38-45. doi.org/10.29252/npwjm.10.36.38
36. Gholami Gherashiran Z, Sanaeizaker B, Kiamanesh A, Zahrakar K. The role of marriage attitude and emotional maturity in predicting marriage instability in women and men. Journal of psychological science. 2022 Nov 10; 21(116): 1581-98. doi.org/10.52547/JPS.21.116.1581
37. Motevalian, S. M., Noori, Z., Hosseini Shirvani, S. M. The Relationship between Dimensions of Religiosity, Gender, and Marital Status and the Rate of Life Satisfaction among the Female and Male Students of the University of Mazandaran. Journal of Islam and Social Sciences, 2018; 9(18): 139-160. doi.org/10.30471/SOCI.2018.1461
38. Mirfardi A, Valinezhad A. A Study on the Role of Gender Differences in the Students› Dimensions of Religiosity. The Islamic Journal of Women and the Family. 2016 Sep 22; 4(2): 73-90. https://sid.ir/paper/509313/fa

39. Khojasteh Mehr R, Mombeini J, Aslani KH. A comparison of attitude toward marriage, attitude toward divorce and peer attachment of male high school students in divorced and intact families. Journal of School Psychology. 2013 Sep 23; 2(3): 57-75. https://journal.uma.ac.ir/article_72.html?lang=en
40. Battista J, Almond R. The development of meaning in life. Psychiatry. 1973 Nov 1; 36(4): 409-427. doi.org/10.1080/00332747.1973.11023774
41. Shahidi S., Farajnia S. Construction and Validation of Spiritual Attitude Measurement Questionnaire, Scientific-Research Quarterly of Psychology and Religion, 2012; 5(3): 97-115. https://ravanshenasi.nashriyat.ir/node/194
42. Khalajabadi Farahani F. The Importance of Marriage and its Determinants; Emphasizing the Role of Sexual Attitude and Experience before Marriage among Female College Students in Tehran. Iranian Population Studies, 2022; 7(1): 3-34. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97397.html?lang=fa